

DECIZIE

04 decembrie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Ivan Grecu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Josan
împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și
Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești,
împotriva deciziei din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 19 noiembrie 2018 Irina Josan, reprezentată de avocatul Angela Pogolșa a
depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Grecu, intervenient
accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind
decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii a indicat că împreună cu Ivan Grecu sunt părinții
copilului minor xxxx, în Italia, localitatea Legnago.

A susținut că prin hotărârea din 05 mai 2016 a Judecătoriei Bender, s-a încasat
de la Ivan Grecu în beneficiul Irinei Josan pensia alimentară pentru întreținerea
copilului minor în sumă fixă de 1000 de lei.

A menționat că prin încheierea executorului judecătoresc Anatolie Mațarin din
06 noiembrie 2018, s-a stabilit restanța la plata pensiei alimentare în mărime de
30633,27 de lei, pentru o perioadă de 30 luni 19 zile, de la 15 aprilie 2016 până la 06
noiembrie 2018.

A indicat că Ivan Grecu în perioada anilor 2009–2016, nu a achitat pensia
alimentară și nici nu a asigurat material și spiritual copilul, nu s-a interesat de viața
și soarta fiicei sale minore, care a plecat cu traiul permanent în Italia cu mama sa,
demonstrând astfel prin atitudinea sa o neglijență gravă în îndeplinirea îndatoririlor
părintești, abandonându-și copilul, neonorându-și obligațiunile prevăzute de art. 60

din Codul familiei.

A susținut că reclamanta de una singură întreține material fiica și are la întreținere încă un copil mic.

A solicitat decăderea din drepturile părintești a lui Ivan Grecu față de copilul minor xxxxx

Prin hotărârea din 30 ianuarie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Bender, s-a respins ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Josan împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

Prin decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de avocatul Serghei Costin în interesele Irinei Josan, s-a casat hotărârea din 30 ianuarie 2019 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Bender și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Josan împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

S-a decăzut Ivan Grecu din drepturile părintești asupra copilului minor xxxxxxxx

Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a constatat că prin cererea depusă la 27 martie 2019, intimatul Ivan Grecu a menționat că recunoaște acțiunea și cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, înaintate de Irina Josan și a solicitat să fie admise, precizând că decăderea sa din drepturile părintești asupra copilului minor Iulia Grecu este în interesele copilului.

Instanța de apel a reținut că semnătura pârâtului Ivan Grecu aplicată pe referința înaintată pe marginea acțiunii înaintate de Irina Josan, scrisă olograf de Ivan Grecu, prin care acesta recunoaște acțiunea, a fost confirmată de avocatul Serghei Costin, fapt menționat expres de acesta în formă scrisă și prin aplicarea ștampilei pe referința dată.

La fel, semnătura aplicată de Ivan Grecu pe cererea scrisă olograf și depusă în instanța de apel la data de 27 martie 2019, a fost legalizată de notarul Parascovia Palii, care a confirmat că semnătura a fost efectuată în prezența notarului pe înscrisul al cărui conținut este cunoscut.

Astfel, instanța de apel a reținut că voința lui Ivan Grecu de a recunoaște acțiunea a fost exprimată neviciat, fiind verificată și confirmată de notarul Parascovia Palii, în modul prevăzut de Lege.

A relevat că recunoașterea acțiunii de către pârâtul-intimat Ivan Grecu nu contravine legii și nu încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului și astfel, acțiunea înaintată de Irina Josan privind decăderea lui Ivan Grecu din drepturile părintești asupra copilului minor xxxxxxxx, urmează a fi admisă.

La 14 iunie 2019 Ivan Grecu a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (2), (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a menționat că din relația de concubinaj cu Irina Josan, s-a născut fiica xxxxxx. Din considerente de ordin personal, s-au separat cu traiul,

iar din momentul separării reclamanta i-a creat impedimente la comunicarea cu fiica, apelând la diverse metode pentru a determina să renunțe la copil.

A susținut că prin hotărârea Judecătorei Bender din 05 mai 2016, s-a dispus încasarea din contul său a pensiei pentru întreținerea copilului în mărime de 1000 de lei. În procesul dat a fost reprezentat de avocatul Serghei Costin. La momentul examinării cauzei ambii se aflau peste hotarele Republicii Moldova.

După pronunțarea hotărârii, Irina Josan l-a convins să-i achite pensia alimentară personal ei, iar dînsa nu va cere executarea acesteia prin intermediul executorului judecătoresc, însă la 19 noiembrie 2018 a depus acțiune privind decăderea sa din drepturile părintești în baza încheierii executorului judecătoresc Anatolie Mațarin din 06 noiembrie 2018 prin care i s-a stabilit datorie la plata pensiei alimentare în mărime de 30 633,27 de lei pentru perioada de 30 luni 19 zile, perioada în care de fapt și-a onorat pe deplin obligațiile, însă nu poate proba acest fapt.

A menționat că la 21 martie 2019 a fost invitat de către Irina Josan în biroul avocatului Serghei Costin, pentru a încheia o tranzacție cu privire la pensia alimentară pentru a retrage astfel titlul executoriu de la executorul judecătoresc.

A indicat că inițial a semnat o cerere pe care a lăsat-o avocatului Serghei Costin, iar sub dictarea avocatului a scris o cerere pe care împreună au mers și au autentificat-o la notar și ulterior au depus-o la Curtea de Apel Chișinău.

A susținut că necunoscând legislația, nu a sesizat ce anume a semnat și care a fost scopul. Ulterior, a plecat peste hotare având deplină încredere în avocat.

La 22 iulie 2019, revenind în Republica Moldova a luat cunoștință cu decizia instanței de apel prin care a fost decăzut din drepturile părintești.

Consideră că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 67 lit. a) Codul familiei or, unicul temei invocat de reclamantă ca temei de decădere din drepturile părintești a fost restanța la plata pensiei de întreținere a copilului, ceea ce nu corespunde realității. Reclamanta nu a demonstrat și nu a prezentat probe pertinente care ar demonstra cu certitudine că el s-a eschivat cu rea credință, inclusiv cu viclenie de la plata pensiei de întreținere a copilului or, astfel de probe nu există.

A menționat că prin decăderea din drepturile părintești i s-au încălcat drepturile fundamentale la familie și la menținerea relației cu copilul or, decăderea din drepturile părintești reprezintă o măsură excepțională fiind cea mai gravă sancțiune din dreptul familiei ce se poate aplica unui părinte pentru greșeli de o gravitate deosebită în exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părintești cu privire la persoana copilului minor.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 15 mai 2019 (f.d. 92). Astfel, recursul declarat la 16 iunie 2019 de către Ivan Grecu, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 din Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul

recursului.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Ivan Grecu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Cod de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2), (4) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Actele cauzei confirmă faptul că la 19 noiembrie 2018 Irina Josan a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

Judecând cauza civilă, prima instanță prin hotărârea din 30 ianuarie 2019 a respins ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Josan împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

Instanța de apel judecând pricina în ordine de apel, prin decizia din 04 aprilie 2019, a admis apelul declarat de avocatul Serghei Costin în interesele Irinei Josan și a casat hotărârea din 30 ianuarie 2019 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender

și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Josan împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

S-a decăzut Ivan Grecu din drepturile părintești asupra copilului minor
xxxxxxxxx

Verificând legalitatea deciziei contestate, prin prisma argumentelor invocate și materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea cauzei date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ivan Grecu întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

Articolul 16 din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului statuează că fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

În același context art. 51, 52 Codul familiei statuează dreptul copilului la abitație și educație în familie și de a comunica cu părinții și alte rude. Familia este o instituție protejată de art. 8 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului.

Din analiza înscrisurilor din dosar Colegiul reține că xxxxx, din relația de concubinaj între Irina Josan și Ivan Grecu, s-a născut xxxxxxxx

Potrivit certificatului de naștere a copilului, Ivan Grecu este tatăl biologic al acestuia (f.d.7).

Prin hotărârea din 05 mai 2016 a Judecătorei Bender, s-a încasat de la Ivan Grecu pensia pentru întreținerea copilului minor, xxxxxxx în sumă fixă de 1000 de lei, începând cu data adresării cererii de chemare în judecată – 15 aprilie 2016, pînă la atingerea majoratului copilului minor (f.d. 8).

Prin încheierea executorului judecătoresc, Mațarin Anatolie nr.036p/a-203/2016 din 06 noiembrie 2018 privind stabilirea restanței la pensia alimentară, s-a stabilit restanță la pensia pentru întreținere în mărime de 30 633,27 de lei pentru perioada 15 aprilie 2016 – 06 noiembrie 2018, pentru 30 luni 19 zile (f.d. 10).

La caz, ca temei de decădere din drepturile părintești, reclamanta invocă că Ivan Grecu, are restanță la plata pensiei de întreținere a copilului, nu a contribuit cu nimic la întreținerea și educația copilului.

În conformitate cu art. 67 lit. a) din Codul familiei părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere.

Colegiul menționează că pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere.

Respectiv, instanța de recurs consideră neîntemeiată, pretenția Irinei Josan de decădere din drepturi părintești a lui Ivan Grecu. Or, decăderea din drepturile părintești este cea mai gravă sancțiune din dreptul familiei ce se poate aplica unui

părinte pentru greșeli de o gravitate deosebită în exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părintești cu privire la persoana copilului minor.

Art. 58 alin.(1) din Codul familiei statuează că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Conform art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

Art. 18 din Convenția pentru protecția copilului, prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

Colegiul stipulează că părinții, adică mama și tatăl formează împreună cu copiii lor un grup natural biparental, coparental și primordial. Acest grup părintesc, este esențial în primul rând ca loc de dezvoltare a copilului minor, chiar dacă, legăturile dintre părinți și copii se întâmplă să fie rupte parțial.

Așadar, interesul major al copilului este acela de a fi în permanență lângă părinți.

Prin urmare, interesul copilului impune că numai anumite circumstanțe cu totul excepționale să poată duce la o ruptură a legăturii de familie dintre tatăl și copil.

În cauza *Karrer c. României* din 21 februarie 2012, Curtea a statuat că problemele privind reuniunea dintre părinți și copii trebuie tratate cu promptitudine, deoarece, trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor. Prin drepturile părintești, de care părinții pot fi decăzuți, se subînțeleg drepturile pe care părinții le au asupra copilului până la atingerea majoratului acestuia sau obținerii capacității depline de exercițiu, și sunt legate de educația, de dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor. Părinții având prioritate la educația lor față de oricare alte persoane.

Totodată, art. 61 Codul familiei, stipulează că părinții sunt acei care apără drepturile și interesele legitime ale copiilor, iar în calitate de reprezentanți legali ai copiilor lor, acționează în numele lor în relațiile cu toate persoanele fizice și juridice, inclusiv în autoritățile administrației publice și instanțele judecătorești, fără a avea nevoie de împuterniciri speciale.

Colegiul reține că potrivit materialelor cauzei, reclamanta cu copilul locuiesc în Italia, Legnano, iar pîrîtul domiciliază în mun.Bender, Republica Moldova.

Astfel, mama își manifestă interesul și grija față de copil, însă acest fapt nu dovedește faptul eschivării sau existența unui comportament neglijent al tatălui, or, părinții locuiesc separat. Prin urmare, într-o asemenea situația e și firesc ca părintele cu care locuiește copilul să fie antrenat mai activ în viața socială a copilului.

Locuirea minorului cu unul dintre părinți, nu trebuie să echivaleze cu decăderea celuilalt părinte din drepturile părintești, în cazul apariției unor circumstanțe în exercitarea egală a obligațiilor părintești, ci trebuie să existe un just echilibru în exercitarea puterii părintești asupra copiilor, deoarece este în interesul copiilor ca aceștia să poartă în mod real și efectiv să aibă legături personale cu celălalt părinte.

Interesul superior al copiilor se determină prin examinarea tuturor criticilor de apreciere cum sunt vârsta copilului, conduita fiecărui părinte, situația materială, posibilitățile concrete de a se ocupa efectiv de copil, garanțiile morale pe care le prezintă, aspecte care au făcut obiectul de analiză și pentru instanța de fond.

Colegiul menționează că, autoritatea părintească asupra minorului nu este doar un drept al părintelui ci și un drept al copilului de care copilul poate fi lipsit doar în situații speciale ce țin de interesul său superior.

Curtea Europeană în jurisprudența sa, a menționat că pentru un părinte și copilul său a fi împreună reprezintă un element fundamental al vieții familiale, chiar dacă relația între părinți a fost ruptă (Elsholz v. Germania, hotărâre din 13 iulie 2000, §43).

Măsurile ce implică decăderea din drepturile părintești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe excepționale și pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă care se referă la interesele copilului (M.D. și alții v. Malta, hotărâre din 17 iulie 2012, §76).

Totodată, Curtea mai conchide că măsurile ce implică decăderea din drepturile părintești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe excepționale și pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă ce se referă la interesele copilului. Pentru identificarea interesului superior al copiilor într-un caz particular, trebuie să se țină cont de două aspecte, în primul rând, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepția cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită și în al doilea rând este în interesul superior al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur și liniștit.

Colegiul menționează că restanța la plata pensiei alimentare s-a format în urma unor circumstanțe ce nu au depins direct de voința debitorului, or potrivit declarațiilor recurentului, ultimul la solicitarea reclamantei, în mod direct îi transmitea bani pentru întreținerea copilului, nu demonstrează eschivarea lui Ivan Grecu de la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești, iar în speță prevederile art.67 lit. a) din Codul familiei, nu sunt aplicabile.

Respectiv, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele cauzei și legea aplicabilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că urmare a celor stabilite motive de decădere a lui Ivan Grecu din drepturile părintești asupra copilului minor, nu există, astfel, instanța de apel, în analiza făcută nu a luat în calcul toate aceste elemente, dând

relevanță încheierii care atestă restanța la achitarea pensiei de întreținere, poziției unilaterale a mamei cât și referinței din 30 ianuarie 2019 depuse de Ivan Grecu și confirmată de avocatul Serghei Costin, care de fapt reprezintă interesele reclamantei Irina Josan, a cererii din 27 martie 2019 depuse de Ivan Grecu prin care recunoaște acțiunea, autentificată de notarul Parascovia Palii, fără a lua în considerare și a verifica circumstanțele indicate în declarația notarială prin audierea nemijlocită a tatălui.

Luând în considerație cele constatate supra, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ivan Grecu.

Se casează decizia din 04 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Se menține hotărârea din 30 ianuarie 2019 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Josan împotriva lui Ivan Grecu, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei din Anenii Noi privind decăderea din drepturile părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh